

Richard Brabec

1. místopředseda vlády a ministr životního prostředí

V Praze dne 31. července 2017
Č. j.: 41294/ENV/17, 1513/M/17
MZP/2017/710/19

Vážený pane předsedo vlády,

obdržel jsem od Vás postupně dva dopisy s žádostí o zvážení provedení přezkumu stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru „Těžba a úprava štěrkopísku v Uherském Ostrohu 2“ na životní prostředí (dále jen „stanovisko EIA“) vydaného Ministerstvem životního prostředí (dále jen „MŽP“) v březnu 2015, resp. závazného stanoviska vydaného MŽP v říjnu 2015.

Vážený pane předsedo vlády, přijměte prosím tímto mojí omluvu, že jste z důvodu administrativního omylu v obvyklé lhůtě neobdržel odpověď na Vaš první dopis ze dne 16. 6. 2017. Věřím však, že informace, které nyní předkládám, Vám poskytnou odpověď na všechny dotazy, které jste v obou Vašich dopisech uvedl.

V dopise ze dne 16. 6. 2017 uvádíte, že z nově zpracovaných hydrogeologických podkladů ve věci záměru těžby u Uherského Ostrohu vyplývá, že podklady použité v provedeném procesu posuzování vlivů na životní prostředí mohly být chybné, a je proto na místě uvažovat o přezkumu závěrů obou stanovisek v části vlivů záměru na podzemní vody. Důvodem pro přezkoumání stanovisek MŽP jsou dle Vašeho názoru nové dokumenty, které byly zpracovány až po vydání uvedených stanovisek. Jedná se o odborné vyjádření RNDr. Josefa V. Datla, Ph.D. z října 2015, znalecký posudek společnosti GEOtest, a.s. (RNDr. P. Burda) z listopadu 2016 a analýzu společnosti ProGeo s.r.o. (Ing. J. Uhlík, Ph.D.), která se dle Vašeho sdělení v současné době zpracovává a není prozatím dokončena.

V dopise ze dne 25. 7. 2017 pak požadujete správnost závěrů obou stanovisek prošetřit zejména s ohledem na požadavek zjišťovacího řízení, tj. „prokázání vyloučení možnosti jakéhokoli ohrožení kvality a vydatnosti vodního zdroje“, umístění záměru v aktivní zóně

záplavového území a skutečnost, že dle Vašeho názoru může MŽP udělit výjimku pro možnost odkrytí souvislé hladiny podzemních vod pouze se souhlasem vlády. Dále požadujete, abych se vyjádřil k rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje ze dne 23. 5. 2017 (závazné stanovisko vodoprávního úřadu) a předložil návrh na novelizaci nařízení vlády č. 85/1981 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Třeboňská pánev a Kwartér řeky Moravy (dále jen „nařízení vlády č. 85/1981 Sb.“).

Vážený pane předsedo vlády, dovoluji, abych na úvod znovu uvedl veškeré skutečnosti, které vedly MŽP k vydání obou souhlasných stanovisek. Tyto skutečnosti jsem Vám popsal již v předchozí odpovědi z června 2016 na Vaš dřívější dopis. Domnívám se však, že tyto informace jsou v celé věci zásadní.

Proces posuzování vlivů záměru na životní prostředí byl zahájen v srpnu 2013. Zhodnocení vlivů záměru na životní prostředí bylo provedeno v dokumentaci (zadána oznamovatelem), kterou zpracovala autorizovaná osoba Ing. P. Žídková (vyhodnocení vlivů na vody bylo provedeno společností Aquatest a.s., RNDr. H. Koppová). Přílohou dokumentace byla kromě hydrogeologické části řada dalších odborných příloh (rozptylová studie, hluková studie, zhodnocení zdravotních rizik, zhodnocení vlivu záměru na odtokové poměry v území při povodňových stavech apod.). Závěrem dokumentace bylo konstatováno, že vlivy záměru jsou celkově akceptovatelné (tzn. včetně vlivů na podzemní vody a vlivů na veřejné zdraví) a záměr byl doporučen k realizaci. Na dokumentaci byl dle požadavků zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 100/2001 Sb.“) zpracován posudek (zadán MŽP, zpracován autorizovanou osobou Ing. D. Bubákem, Ph.D. a RNDr. Z. Patzeltem), který zhodnotil informace a závěry obsažené v dokumentaci a posoudil velikost a významnost vlivů záměru na životní prostředí. Posudek potvrdil závěry dokumentace a konstatoval, že záměr je z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejného zdraví akceptovatelný.

V procesu posuzování se může k záměru a zpracovaným dokumentům kdokoliv vyjádřit a podávat připomínky, kromě veřejnosti tedy např. dotčené obce a správní úřady, které jsou

příslušné k vedení povolenacích řízení. MŽP všechny připomínky, které obdrželo, jak k dokumentaci, tak následně k posudku pečlivě vyhodnotilo. Vzhledem k došlým připomínkám, k charakteru záměru i jeho umístění si pak MŽP nechalo zcela nad rámec zákona č. 100/2001 Sb. zpracovat ještě oponentní hydrogeologický posudek, jehož jediným a hlavním cílem bylo nezávisle posoudit, zda metody a postupy výpočtu a výpočet sám provedený v dokumentaci byl správný, v dostatečném rozsahu k posuzovanému záměru, a zda byly připomínky obdržené v procesu posuzování opodstatněné či nikoliv. Tento oponentní posudek zpracovala společnost AQD-envitest, s.r.o. (Ing. J. Tylčer, CSc.) a závěrem bylo jednoznačné konstatování autorů, že vlivy byly vyhodnoceny správně a žádné jiné metody, ani podstatně rozsáhlejší průzkumné práce, by nemohly vést ke spolehlivějšímu výsledku. Vzhledem k tomu, že tento posudek jednoznačně vyvrátil veškeré pochybnosti oponentů, kteří uplatnili připomínky v procesu posuzování (zejména společnost Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s. a jejím prostřednictvím rovněž RNDr. Josef V. Datel, Ph.D., společnost OHGS s.r.o. (RNDr. S. Šeda), Ing. Z. Vacek a dále např. Krajská hygienická stanice (dále jen „KHS“) Jihomoravského kraje), tak MŽP nemělo jinou možnost, než postupovat v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb. a vydat souhlasné stanovisko k záměru s tím, že bylo na základě všech dostupných informací prokázáno, že k ohrožení podzemních vod nemůže dojít. Předmětem procesu posuzování dle zákona č. 100/2001 Sb. je objektivní vyhodnocení všech vlivů konkrétního záměru na životní prostředí a veřejné zdraví, otázka porovnání různých veřejných zájmů tak z povahy věci není, a ani nemůže být, jeho součástí. Proces posuzování tak byl ukončen vydáním souhlasného stanoviska EIA v březnu 2015.

Nedlouho po vydání stanoviska EIA obdrželo MŽP podnět KHS Jihomoravského kraje k zahájení přezkumného řízení z důvodu pochybností o souladu stanoviska EIA s právními předpisy. Dle názoru podatele bylo stanovisko EIA v rozporu s obecnými formulacemi právních předpisů v oblasti ochrany vod a v oblasti veřejného zdraví, nebyla však uvedena žádná nová skutečnost, která by nebyla řešena již během procesu posuzování. Vzhledem k tomu, že nebyly zjištěny důvodné pochyby o souladu stanoviska EIA s právními předpisy, nemohlo MŽP postupovat jinak, než v souladu s § 156 odst. 2 ve spojení s § 94 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a odpovědět podateli,

že pro absenci důvodů nebude přezkumné řízení zahájeno. Následně MŽP s ohledem na zákon č. 39/2015 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 100/2001 Sb. vydalo závazné stanovisko, které mimo jiné stanovilo, že provedení všech opatření k minimalizaci či vyloučení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví uvedených v původním stanovisku EIA je závazné.

Společností Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s. a KHS Jihomoravského kraje byly opět podány podněty k přezkumu, tentokrát nejen původního stanoviska EIA, ale rovněž závazného stanoviska. Součástí podnětů bylo také odborné vyjádření zpracované RNDr. Josefem V. Datlem, Ph.D. v říjnu 2015, které zmiňujete ve Vašem dopisu ze dne 16. 6. 2017 jako jeden z nových dokumentů, který je dle Vašeho názoru důvodem pro přezkoumání stanovisek. Na základě těchto podnětů bylo příslušným odborem MŽP opět provedeno šetření a zákonnost závazného stanoviska byla prověřena i rozkladovou komisí MŽP. Šetření bylo provedeno v roce 2016 se závěrem, že nebyly zjištěny důvodné pochyby o souladu stanovisek s právními předpisy a bylo potvrzeno, že provedením záměru nemůže dojít k ohrožení podzemních vod. Odborné vyjádření zpracované RNDr. Josefem V. Datlem, Ph.D. v říjnu 2015 zpochybňuje hydrogeologickou studii zpracovanou jako podklad v procesu posuzování (Aquatest a.s., RNDr. Hana Koppová, 2012) i oponentní hydrogeologický posudek (AQD-envitest, s.r.o., Ing. Jiří Tylčer, CSc., 2015), zejména pak použitý model proudění podzemních vod. Odborné vyjádření však neuvedlo žádné nové skutečnosti, proč by závěry učiněné v procesu posuzování a ověřené oponentním posudkem neměly být správné. Správnost použitého modelu proudění byla opakovaně potvrzena, a to posudkem EIA (GET s.r.o., Ing. D. Bubák, Ph.D. a RNDr. Z. Patzelt, 2013) a oponentním hydrogeologickým posudkem (AQD-envitest, s.r.o., Ing. J. Tylčer, CSc., 2015), přičemž bylo uzavřeno (Ing. J. Tylčerem, CSc.), že žádný, jakkoliv složitý a na čas i náklady náročný matematický model by v daném případě nemohl povýšit přesnost výsledků oproti provedeným a ověřeným propočtům. Vyhodnocení vlivů záměru na podzemní vody bylo provedeno na straně bezpečnosti, přičemž byla zvažována i zcela hypotetická rizika znečištění těžebního jezera s následnou migrací znečištění směrem k jímacímu území a ani v tomto případě by nedošlo díky závazným opatřením k jakémukoliv dotčení zdrojů podzemní vody.

Další dva dokumenty, které ve svém dopise ze dne 16. 6. 2017 zmiňujete, tedy znalecký posudek (GEOtest a.s., RNDr. P. Burda, 2016) a analýza hydrogeologických poměrů (ProGeo s.r.o., Ing. J. Uhlík, PhD., 2017) nebyly MŽP jejími zadavateli dosud předloženy a MŽP nemělo možnost se k nim vyjádřit či na jejich základě celou věc znovu prověřit. MŽP však bude neprodleně kontaktovat zadavatele obou studií s žádostí o jejich poskytnutí, aby tak mohlo učinit.

K požadavku zjišťovacího řízení na „prokázání vyloučení možnosti jakéhokoli ohrožení kvality a vydatnosti vodního zdroje“, který uplatňujete v dopise ze dne 25. 7. 2017 musím uvést, že zjišťovací řízení k tomuto záměru vedeno nebylo, neboť se jedná o předmět posuzování podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/2001 Sb. a proces posuzování započal v souladu s § 6 odst. 5 tohoto zákona předložením dokumentace vlivů záměru na životní prostředí. Nicméně možnost ovlivnění kvality či vydatnosti vodního zdroje Bzenec byla na základě provedeného procesu posuzování vyloučena a tento závěr je odůvodněn na stranách 4 až 14 stanoviska EIA včetně přílohy č. 1 a 2 k tomuto stanovisku.

K otázce, zda je k těžbě v chráněné oblasti přirozené akumulace vod (dále jen „CHOPAV“) nutné získat souhlas vlády, je třeba konstatovat, že obecně je dle nařízení vlády č. 85/1981 Sb. těžba nerostů povrchovým způsobem nebo provádění jiných zemních prací, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod v ochlastech CHOPAV zakázána, resp. je možná jen s předchozím souhlasem vlády. Nicméně podle § 2 odst. e) bod 1. nařízení vlády č. 85/1981 Sb. je těžba štěrků, písků a štěrkopísků povrchovým způsobem vyloučena z tohoto zákazu za podmínky, že časový postup a technologie těžby budou přizpůsobeny možnostem následného vodohospodářského využití prostoru ložiska. Z platné legislativy tak plyne, že při splnění této podmínky není pro těžbu štěrku, písku a štěrkopísku v území CHOPAV nutný souhlas vlády. Dle rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje ze dne 23. 5. 2017 (č. j. KUZL 34373/2017) tato situace v případě lokality Uherský Ostroh nastala. K uvedenému rozhodnutí obdrželo MŽP podnět paní senátorky Ing. Bc. Anny Hubáčkové a společnosti Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s. k zahájení přezkumného řízení uvedeného rozhodnutí krajského úřadu, přičemž věcnou oprávněnost argumentace krajského úřadu MŽP na základě těchto podnětů již prověřuje.

Nařízení vlády č. 85/1981 Sb., které vymezuje rozsah a podmínky využití a ochrany území CHOPAV kvartér řeky Moravy odpovídá svým zněním době vzniku, tedy době, kdy byly zásadní požadavky na kvalitu zdrojů vody (tj. ochrana před znečištěním) a nebyly tolik akcentovány požadavky na ochranu podzemních vod ve smyslu zajištění dostatečného množství pitné vody. Z tohoto pohledu by sice bylo možné zvážit aktualizaci stávajícího nařízení, nicméně zároveň je potřeba počítat s tím, že případné zvýšené požadavky na ochranu zdrojů vod pochopitelně přinesou podstatná omezení pro stávající a nové činnosti prováděné v CHOPAV. Zájmové území leží ve vnějším pásmu PHO 2 vymezeném platným rozhodnutím č. j. Vod-1299-1985/1989/Ku-235 o vymezení ochranného pásma Bzenec-komplex v k.ú. Bzenec, Moravský Písek, Veselí n. Moravou pro ochranu vodního zdroje určeného k hromadnému zásobování obyvatel pitnou vodou, které poskytuje ochranu předmětného vodního zdroje. Z tohoto pohledu není pro tento konkrétní případ okamžitá novelizace nařízení vlády nezbytná, vhodnější se jeví případná aktualizace a zpřísnění podmínek ve stávajícím ochranném pásmu. Přesto hodlám ve věci aktualizace uvedeného nařízení vlády zahájit diskuzi za účelem nalezení shody mezi zvýšenými požadavky na ochranu množství podzemních vod a stávajícím využitím území.

Z hlediska umístění záměru v aktivní zóně záplavového území je třeba uvést, že alokace záměrů je v záplavových územích regulována podle § 67 odst. 2 písm. a) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů: „V aktivní zóně je dále zakázáno těžit nerosty a zeminu způsobem zhoršujícím odtok povrchových vod a provádět terénní úpravy zhoršující odtok povrchových vod“. Zhoršení odtoku povrchových vod v důsledku realizace navrhovaného záměru nicméně nebylo identifikováno (zhodnocení proudění povodňových vod provedla v rámci procesu posuzování společnost Pöyry Environment a.s. se závěrem, že zřízení těžebny nezhorší odtokové poměry, naopak po vybudování pískovny mírně poklesne úroveň hladiny povodňového průtoku vlivem retenčního prostoru těžební jámy), proto se na daný záměr zákaz těžby nevztahuje.

Vážený pane předsedo vlády, závěrem si dovoluji uvést, že stanovisko EIA, resp. závazné stanovisko samotné umístění či provedení záměru nepovoluje,

je pouze odborným podkladem, který je nezbytný pro vydání povolujících rozhodnutí, bez jejichž získání nelze záměr realizovat. V případě předmětného záměru bude stěžejní řízení vést Obvodní báňský úřad pro území krajů Jihomoravského a Zlínského, jehož povinností je při svém rozhodování zohlednit všechny podklady a stanoviska, která mu byla v rámci řízení předložena. Další podmínkou k uskutečnění záměru jsou práva k pozemkům, na kterých má být záměr realizován. Významná část těchto pozemků je ve vlastnictví města Uherský Ostroh a je zcela na rozhodnutí města, zda předmětné pozemky prodá, příp. pronajme či nikoliv.

Přes všechny výše uvedené skutečnosti jsem se rozhodl, že uložím příslušnému odboru MŽP, aby se neprodleně obrátil na zadavatele Vámi zmíněných studií s žádostí o jejich předložení a následně na jejich základě celou věc znovu prošetřil.

S pozdravem

Mgr. Richard Brabec
podepsáno elektronicky

Vážený pan
Mgr. Bohuslav Sobotka
předseda vlády České republiky
P r a h a